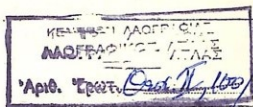

100

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

16-23 Βασιλ. Βρίου 1968

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. καταφύλλιον
(παλαιότερον ὄνομα: Συλπιανὰ ..), Ἐπαρχίας .. καρδίτου,
Νομοῦ καρδίτης

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Γεωργίου
Σ. Χαντζῆς ἐπάγγελμα Διδάκτορας
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. Βραχμανὰ - καρδίτης.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον ... Δύο (2)

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Κων/νοῦ Απ. Νάνος

.....
ἡλικία 69 γραμματικαὶ γνώσεις .. Στ' Δημοτικῶν

..... τόπος καταγωγῆς κελλάρια

..... καταφύλλιον

Ἐρμούλα κ. Τριαντάφυλλος Γεν. Νεφέλης ἔκ. Κελλαρίων Καταφύλλιον (ἀφρακτός) 58

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; Διὰ σποράν .. δένιμα .. ἐδάφη ..
Διὰ βοσκὴν ἐντάτης, λοφώδης, πετρώδης, θαμνώδης, γηινῶς ἄγονοι.

Ἐπῆρχον αὗται χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Ἐπῆρχον .. χωρίζεται

2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.

..... Εἰς .. φνεϊκά .. πράγματα

3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ἐπῆρσι .. διανέμεται .. ὑπὸ .. τῶν ..
τέκνων μετὰ τὴν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῶν ..

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Συγχρόνως ἐν ἀμφοτέρας.

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ναί.

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν ἐργάζοντο οὔτε ἑαυτοὶ οὔτε οἱ ἄλλοι.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζώϊκην κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... Με ζώϊκην κόπρον.

.....

.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1955

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;

..... Δὲν ἐχρησιμοποιήθουν ποτέ οὐδὲν μέχρι σήμερα.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9..... 6.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 6

3) Μηχανὴ θερισμοῦ 6

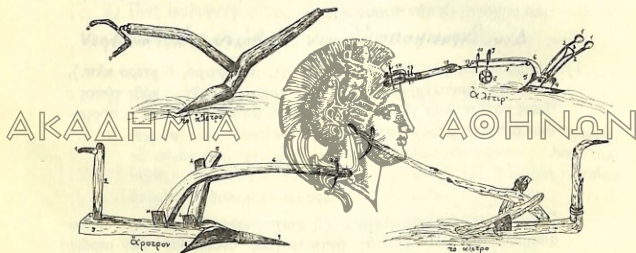
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....~~Θ~~.....

5) Μηχανή ἀλωνισμού~~Θ~~.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Τὸ ξύλινον ἄροτρον κατασκευάζεται ἐκ
διαφόρων ἐιδικῶν μερῶν.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λίβάδια, κῆπτοι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

..... Τὸ ὕνι ἦτο καὶ εἶναι μιᾶς μορφῆς.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... ἐν τῷ ...

μακρύτερῳ σχῆματι.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

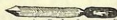

..... ἦτο καὶ εἶναι κατασκευασμένη ἐκ ξύλου.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

... 1) πριόνι. 2) ἀρίδα. 3) ἔκδοξ. 4) σκεπάρνι.

... 5) ξεμπλάρι.

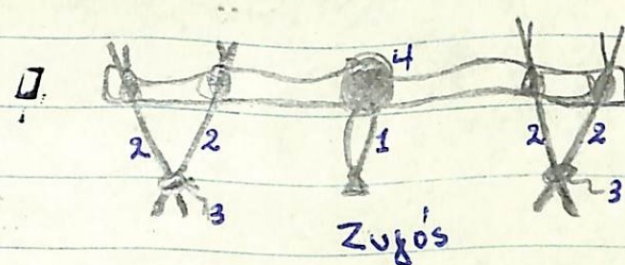

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

Σελίς 4.

67. ξρωτ. 2, 3.

1. Χειρολάβα
2. Κουτούρα
3. Γύσνα
4. Σταβάρι
5. Τπάθη
6. Κλειδί
7. Φτερά
8. Ξύλι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

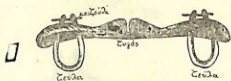
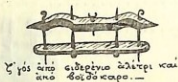
ΑΘΗΝΩΝ

1. Αγαθή
2. Ζεύς
3. Σχοινί
4. Λουριά

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. **Β.έες, ... ἡμίονοι.**

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο
ζῶα ἢ ἓν ; **Δ.ύο.**

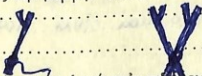
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... **ἦτο ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

**οὗτος ζυγός ἦτο καὶ εἶναι μέχρι
σύγχρον. ὁ ἡδῖος. λέγετε ὅτι...**

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν).

Ἄγκυρα

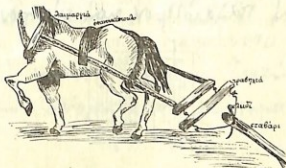

**κατασκευάζεται ἐκ
ξύλου καὶ δι' ἐκείνου.**

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

παλαιότερον καὶ νῦν
ἦσαν ἀνδρὶν ἐργάζεσθαι ἀνδρὰ ἰδιοκτῆται
καὶ ἄλλοι ἐργάζεσθαι ἢ φίλοι τῶν (ὑπηρετῶν τῶν ὄχι)

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Ὁ ζυγὸς διὰ τῶν ξυλίνων προσδένεται εἰς τὸν λαμρὸν τῶν βόων κατόπιν τοῦ ἀλτήρι καὶ

καὶ διὰ τοῦ κηλιδίου προσδένεται εἰς ἀμὰν καὶ ζυγῶν. Τέλος ὁ μωρὸς δύνει τὴν χειρὰ εἰς τὴν δύο τρικίς τοῦ ξυλίνου καὶ τὰ κέρατα τῶν βοδιῶν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

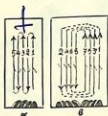
ὁ μωρὸς κατεβύνει τὰ βόα καὶ σχοινί (τρικία) καὶ ξενιστὸν οἱ δύο τρικίς ἀπὸ τῶν κέρατων τῶν βόων καὶ κατὰ λήμνηξιναι δὲ τὴν αὐτὴν εἰς τὴν χειρὰ λαβάν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....
 ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

..... καὶ παλαιότερον καὶ νῦν

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές, ἢ σποριές, ντάμπες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); Μόνον ἡ σπορὰ ἐγίνετο καὶ γίνεται
 ὁλόκληρη καὶ σποριές

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

..... με αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποριῇται ἄροτρον ; Πρακτικῶς ὑπάρχει ἐν πολλοῖς
 κυρίως ἐν καταστάσεσι βραχυτάτων κ.λ.π. βιήτων ὅπου ἔχει

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.
 Βαθιά

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Διὰ Βρώμων - Βρίξαν, αἰ.τ.ν...

... ἀραβόκτον.

γ) Ἀροτρίσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... ἐξήνετο... καὶ φέρεται
... ἐν (1), κατὰ τὸν μῆνα... θυμέλριον, γέρεη
... δι' τὴν ὀνομασίαν γύρισμα.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

... ὡς ἀνωτέρω ...
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
... ἰὸ. πολὺ. ἐν ἔτος, τὴν περὶ ἐβδόμη φορτὴν καὶ δέον.
- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... Διὰ τὸν ἀραβόκτον. ὅσα (2). Διὰ τὰ ἑπολοῖποι
... ἐν (1).
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... ἔνα. σάκι.
... μανλὶ... ἢ... δοχεῖον (τενεκέ). 10. (μπαλόν). ἀμάξιν

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλει-
ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μὲ τὴν Δικέντρα ἢ Λούρα.

Δικέντρα.

Λούρα (βίβρα)

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); **Σβάρνισμα.**

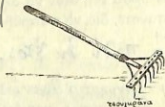
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδας,
τσάπιδας κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ βουαγὴ γίνεται ἢ κασμάς

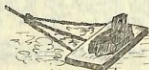
Κασμάς.

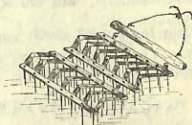
Δικέντρα

Τσουμπάνα

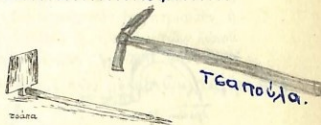
ὁ θύλακος ἢ ράκος

σάρμα σιδερένια

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπιδας κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . ὁ . καρμῆς
 διὰ τῶν βλαβῶν τοῦ ἀγροῦ πλ. δὲν ἔχει ὄργανον, ὡς καὶ ἡ τσάπια,
 ἢ τσαπούλα μικρὴ καμῆς διὰ τὸ ἐμάλισμα καὶ τὸ πότισμα.
 . ὁ . καρμῆς καὶ ἡ τσάπια ὡς κατωτέρω

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

. ἡ . βούτρες, ὁ . ἀδελφός, ἢ ὁ . υἱός, ἢ . κόρη. δι' ἐβοῦθα
 οὗτοι δὲν ἔχουν ὄνομαζαν. βοηθοὺν δὲ τὸν κωμῆν διὰ τὰ ἔργα
 τὰ ἐξῆς καὶ ἀφαιρίζον ἀπὸ τῆς πέτρας τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ὄργανα, ἔχουσιν γὰρ

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους. χωράφιοι . ξερινοί, ἐπὶ ἔρο νται καὶ ξερινοί

. [βούδια] ὡς τὸ βιτάρ. Μόνον ὁ φαβιόλης ἐπείρεται εἰς θόνικα
 χωράφιοι καὶ πολλὰ φορὶ κατὰ τοῦ ἀραβοείτον.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Αἰὰ ρόβη, σανόν
 κρημνιστοῦνται χωράφια ἔχοντα, ξερινοί, διὰ δὲ
 τὸ ζερεῦλλον χωράφια θόνικα ποτιστικὰ

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
 καὶ ἄλλως. Παλαιότερον . . . καὶ βύτηρον . ἢ καλλιεργήθη τὸ δαμάσκη-
 νον καὶ ὁ καρμῆς θόνικα, ποτιστικὰ καὶ φυτεύονται, ἐξ μικρῶν
 λαμπρῶν δύο ὡς τῆς σπορῆς

Β. Θ Ε Ρ Ι Σ Μ Ο Σ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

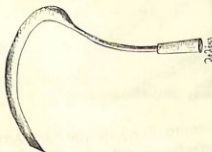
Μ.Ε. δρεπάνι ὀδοντωτό.

δρεπάνι ὀδοντωτό.

δρεπάνι ὀδοντωτό

δρεπάνι

δρεπάνι με κόψη

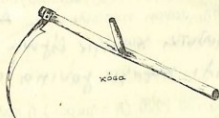
Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ἦτο μὲν ἡ δρεπάνι ὀδοντωτό δρεπάνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μ.Ε. Κόσσι.

κόσση

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

ὀδοντωτή ὡς ἀνωτέρω.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ὡς

διαφορῶν ἐκείνῳ. δὲ ἔκεν ἐνοτακίεν ἐξ τῆν
περιοχῶν. ἡ χειρολαβή - Ε.Ε. Σ.Ι.Α.Ν.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... ἐν τῷ ἐμπορίῳ

... (εἰς τὴν ἐδῶ περὶ οὐδὲς)

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ἦτο μὲν εἶναι ἔτι καὶ ἐν τῷ ἔθρει
ἐστεινόν. ἔτι καὶ χεῖρας μόνον ἔτι τῶν ρεβιθῶν, τῶν ρόβης
φαιῶν, καὶ μουριῶν.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... εἰς ὕψος 900 ἐως 940 π.μ.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). ἔλεγοντο
καὶ λέγονται ψάλλ.

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;
οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... οἱ χεριές ...
τοποθετοῦνται ἐπὶ τῷ ἐδάφει πολλὰ μαζί. 7-8
καὶ ἀποτελοῦν τὸ χερόβολο, καὶ τὰς κεφαλὰς
κεφαλὰς τῶν σταχύων πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Χεῖρ βολα

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; ... ἄνδρες καὶ

... γυναῖκες ... ἄν ... ὑπῆρχον ... ἐν τῇ σπάρ-
χῳν ... ἐπαγγελματίαι ... θερισταί, ἀλλὰ ...
... ἰδιότητι, εὐφροσύνη καὶ φίλοι

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) ... εἰς χρῆμα

... ἦτο καὶ εἶναι ... ἐνταπὸδοσι ... τοῦ
... ὑπερβολίου

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

... ἰσχί

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ... **Ναί,**
... **δὴν πρῆτη νὰ εἶναι τριτὴ - παρασκευὴ**
... **ἢ ἑορτῇ, ... (κεδίδετο καὶ δίδεται)...**
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ... **Ἐτραγουδοῦσαν**
... **καὶ τραγουδοὺ καὶ βύτηρον ὡς 1) Στόν**
... **ἀπάνω μαχαλῆ 2) ἐν Γεραμίνᾳ 3) καραγιάνῃ**
... **4) Χαίροιμα...**

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. ... **Τὸν στάχυν τὸν ἀθήριστον ἐπὶ τῆς**

... **τῆς καζῆς,**
... **ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐρωτήσῃ δὲν ὑπάρχει**
... **ἔθιμον, ἀλλὰ ὁ ἀθήριστός γίνεταί**
... **κανονικῶς.**

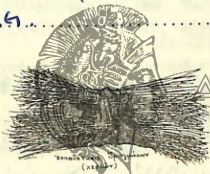
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... **Ἀμέσως**
... **μετὰ τὸν ἀθήριστον.**

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Καθὼς τὰ χερόβολα εἶναι τοποθετημένα ἐν
 ἑδάφει κατὰ διαστήματα πενήντων ἀνδρῶν ἢ
 γυναικῶν καὶ τὰ δένουν. Πολλοὺς χρόνους καὶ
 ἔδουν μὲ ἑλατίνην (βέρκις) ἰκτίως, ὑψηλὸν
 ὕψος τὸ δένον. τὰ δεματιῶν γίνεται μὲ ὠρμα.
 Μηχανὴ δένοντος δὲν ὑπάρχει, οὐτε
 ὑπάρχει.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

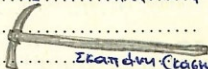
Συγκεντρώνοντα εἰς ἓν μέρος τοῦ ἀγροῦ
 80-100 δεμάτια, καὶ τοποθετοῦνται κυκλικῶς
 μὲ τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ χωριον τοῦ χωρίου
 ἐνθα συγκεντρῶνται δεματιῶν.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Η καλλιέργεια
ἔρχεται ἀπὸ τὰ 1950. Τὸ φύτεμα τῆς πατά-
τας γίνεται μετὰ τὸν μῆνα φεβρουάριον.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. Η ἐξαγωγή γίνεται μετὰ τὸν
μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὡς καὶ παλαιότερον
ἐν Βυαπάνει.

Σκαπάνη (καρβύ).

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνήθιζτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

ὄχι.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

..... 6

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... Μετεφέρουντο εἰς τὸ ἀλώνι

.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

..... Χῶρος δὲ πρὸς ἀλώνισμὸν, ἢ δὲ τοποθε-
τήσεως γίνεται ἐν δαμάτῳ πάντοτε θεμωνιά

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισ-
μόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ... Ἄν. ὑπῆρχεν ...

..... ὑπὸ ἀνέκαθεν, ἀλώνι, ὃ δὲ χωριόμας ...
ἐγένετο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποίαν θέσιν; ... Ἐν αὐτῇ τῇ αὐλῇ

..... (χωριόμας)

.....

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. *ἀν. 4μη*
... ἐξ. πολλὰς ... οἰκογενείας, ἢ δὲ 6μερ. (ἐξαρτάται ἀπὸ
ἐξαιρ. ἐνδεώνων. ἢ τὸ ὅριον τῶν κατ' οἰκογενείας.

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .. *ἀπὸ ...*
15 ἰουνίου ἕως 20 ἰουλίου

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. *ἐτάρχων· πετράλωνο*
τὰ ὁποῖα πέριξ ἔχουν ὀρθὰς πέτρας (πλάγι)
ἐξ δὲ τῶ ἐκωπτημένων καὶ ἐκωπτηνέπιον. ἢ πλάγι.

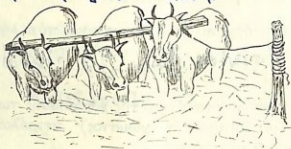
8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἐτὸς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) ..
Γίνεται ἐκρίθωσις τῶν ἀφρίων κόρ-
των, καὶ ἐκμάδεξις διὰ σφύρων.

9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... *20.ΧΙ.*

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δάκρυα τοποθετοῦνται πρὸς τὸν ἄλωνα ἐκτετακτοῦν, ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ ζωνιτρικίου τοῦ ἄλωνιου πρὸς τὴν περιφύρην. Ἡ τοποθεσία δὲ γίνεται ἀφ' οὗ προηγουμένου τοῦ ἀλῶνιου.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Ἰππων.

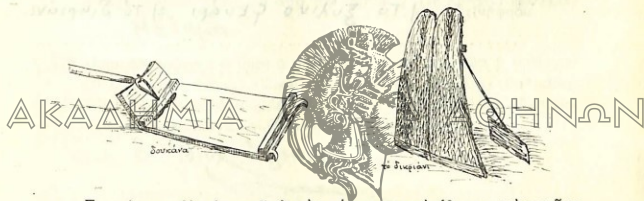
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νιου ξύλινος στῦλος ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς
στρουλουργός, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.) ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτως νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

ἐπὶ τῇ ἐκτῇ ξύλινῃ στύλῳ (ὡς ἀνωτέρω ἀνωτέρω).
κατὰ δὲ τὸν τρόπον ἐπὶ τῇ ἐκτῇ καὶ
τῇ περιφύρῃ.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιου. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα). Μ. Ξαν. Γκοινί
(μοναβιά) ξυλ. 1 μέτρο, καί τῇ βοήθειᾳ τῶν κρήνων τῶν κοπιεστικῶν
βυθίσματα τῶν δύο γήσεων ἐκ τῶν πόντων, ὥστε νά κινῶνται ἐλκυστῶν. καί
τόπον κίτῳ ἐν ἄκρῃ μιᾷ κηρύκῃ μοναβιά. δίνονται τῷ παπύρῳ
τῶν δύο γήσεων, καί τῷ δὲ δώδεκῳ ἔκρου τῇ μοναβίᾳ τὸ μέ-
τρον πηρίπου 200 ἐτῶν τῶν ἑλλήνων.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καί μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχανημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... ὅχι

.....

.....

.....

.....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἀρχίζει.

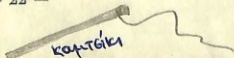
ἀπὸ τῶν 10 π.μ. πρὶν ἔλθῃ καὶ διακόπτεται
τὴν 5 π.μ. ἀποβραδινῶς

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): 1) τὸ ξύλινον φκυνάρι 2) τὸ διχάλινον

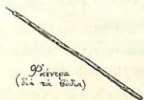

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; 1) γεωργός

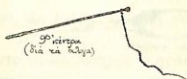
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Αἶν...
ἦτο ἡδὲ μὴ, ἀλλὰ τὰ κακτεῖκε μῆκος...
ἦτο 1/2 μ. ἔκταν. 3) τὸ ἐν γῆρας χυδρὸν δερμάτινον
μοσδόνι.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

90' *κέντρα*
(διὰ τὰ θύλα)

90' *κέντρα*
(διὰ τὰ θύλα)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Μάλαμα

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες) καλούμενοὶ ἀλωναστοὶ καὶ ἀγωγάτες, οἱ ὁποῖοι εἶχαν βόδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

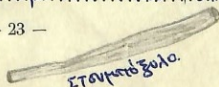
ὁ ἴδιος ὁ γεωργός

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ὑπῆρχον παλαιότερα τὸ στουμπόζυλο

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

ὁ κόπανος ἀνοράζετο στουμπόζυλο, κατεσκευάζετο ἐκ πλατάνου μῆκος 1 μ. καὶ πᾶχος 4 ἐκμ.

στουμπόζυλο

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... **Ἐγίνετο ἐν τῇ**

αὐλῇ, Σύντρον, γίνεται χρ.σι. αὐτῇ διὰ τῶν φακῶν, ρεβιθῶν, κισσῶν, φασόλων.

κοπάνος στρογγύλος

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μικρῶν σπορῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; ... **ἀπὸ τοῦ πληθ. τοῦ ἀμορενείας.**

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .Οἱ σταχνοὶ ἔσποφίζονται ἐπὶ τῶν κέντρων τῶν πλάκων, αἱ δὲ ῥῶ-
 ες ἐκκινῶντο ἀνάλογα πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν πλάκων τῆς στήλης.
 Τὸ δὲ κοπάνισμα ἀπέχεται καὶ ἐκ τῶν ἀχυροποιῶν
 καὶ σταχίων.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

ὄχι,

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.) ; (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .

Μέχρι ἐκείνου
 δὲ τὴν χρῆσιν ἀλωνιστικῆς μηχανῆς

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Μάλαμα - Μὲ τὸ ξύλινο γκυάρι.

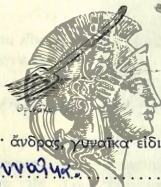
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Σχῆμα στροφύλου.
 Δὲν καρφώνεται τίποτε.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.. 1) μετ'... διυριάνι... 2) φ. κυδῆρι.. (Ἰχνογράφειν, βλέπε εἰς ἐξ. σελίδας 25.)...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;
 ἄνδρας καὶ γυναῖκα.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
 ... χονδρίδια... ὁ καρπὸς ἀποχωρίζεται...
 ... τοῦ λαυδία... τοῦ βαρύθρην καὶ τοῦ διυριανίου.
 ... ἀλώτρην... ἀλύνισμα... ἀλύνισμα... διὰ τὴν...
 ... εἰς... περὶ...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἄνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 θίζεται τοῦτο

Γ

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Με τῶν βαλίδων καὶ σαρώθρων καὶ
 τῆς δριμυτιᾶς

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνόμενων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

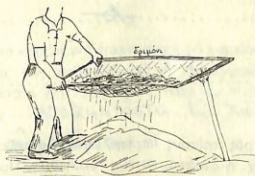
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον σαλῶ δερμάτινον

κόσρος ἢ ἀρυλῶρος

δριμύτης

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

..... Διὰ θωρήδων.

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Σωρεῖται ὁ καρπὸς ἐν σωρὸν μὲ τὸ ξύλινον σκουᾶρι, κατόπιν τὸ σκουᾶρι ἐμπηγνύεται ἐν τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ δὲν χαράσσεται, οὐτε ἐπακολουθεῖ προεκκύνησις. ὕ ἀσπασμός.

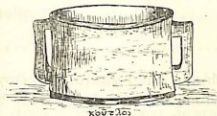
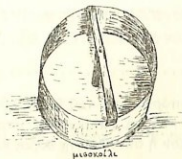
- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

..... β

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ὀὐδμήρια εἰσπραξίς ἐγένετο ἐν τῷ ἁλώνι.

2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) **Μέτρα δημητριακῶν πηλινῶν**
τρεῶν ἤτοι 4 βεδούρα 10 θανάδες 6 χιμέτοι
(κερυγχυλῶ) κυλινδρικοῦ.

βεδούρα.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) **ἀποθηκεύετο ἐν τῷ οἴκῳ**

εἰς τὰ ἀμπάρια.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ἐντός τῶν χωρίων... ἐξ τῆν.
ἀχυρῶνα.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

μετὰ τὸ ἀλώνισμα.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΕΙΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδῆματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συνοικισμός κελλαρίων - καταφυλίου
Κ α ρ δ ι τ ε ς .

Γετομτρή) περιγραφή τοῦ ρωρμινῶ
βιον ἀπὸ τῆς προτομαίας διὰ τὴν ἐπορῶν
τῶν θυμτρωμῶν ἕχρη τοῦ ἀλυνιῶμῶ
ναί τῶν ἀποδυνῶμῶν αὐτῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔHMIA

AOHNΩN

ήν τήν ἀρχήν τοῦ χιδήματιός σου δέν βρέξῃ
ποτίσῃ τὰ χωράφια σου εἶναι ποτιστικά, καί
ὅσα καλονύσῃ νά ἐκείρωμεν στᾶρι, καπρί,
καί βρώστα. κοσπούν τὰ ὀρχήνουν μέ τῶν ἐλ-
δία καί μέ μαύρα, καί μέ ζύλιν ο ἄλτρεϊ.

Ἄφου τελήωμεν τῶ ὀρχήμα, καί τῶ ἐνδύμῳ
τῶν ἄνθρωπων, ὅτι δηλαδή δέν μπορεῖ νά πάρῃ
τῶ ἄλτρεϊ, ρίχνουμε λίπασμα καί μέ
τῶν ζύλιν ἐνδύματα καί ἐνδύματα.

Μετά ἀπό μία καί δύο τῶ πολύ μέρι,
ἄφου χωρίσωμεν τῶ χωράφι εἰς ὀρχήμα
καί αὐλαμίες, παίρνουμ ἕνα τετρεκέ πόν
χωράφι εἰς τῶ ὀρχήμα, βάζουμ μέσα τῶ
στᾶρι, ἄφου πρῶτα τῶ ρεκιάζουμ μέ
χαλνὸ νά μέν τὰ πράξῃ καί δαυλίδας,
καί τῶ ἐκείνωμεν καί τῶ χέρι μας. Μετά
ἐνδύματα πάλι τῶ χωράφι, καί ἐπὶ τῶ
χὸς τραβᾶμεν αὐλαμίες χιῶ νά ἐκείνωμεν
τῶ ντρά ἔξω. κατὰ τῶ ἐκείνωμεν καί
μέρι τῶ λιπαίνουμ πάλι καί τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Απρίλη τὸ λουάνισον. Ἄν εἶναι μεγάλη ζη-
ρατία τοῦ δίνουσι ἵνα νερὸ εἰάν εἶναι
τὸ χωράφι μας ποτισκόν.

Ἔδω γὰρ μέρι και τὰ βάρια ἀπ' τὸν
θερτὴ καὶ μόλις κατὰ τὴν το ἀρχινάν
νὰ γίνονται, τότε ροδίζουσι καὶ ἐκ
δοιμάσουσι τὸ χέρι μας τρέβοντα, γὰρ
ἡ δόξασι τὸ γόμα μας ἐπερί, καί
εἰν ἔχει τὸ ἐπερί ἐκλυρό, χέρο, αὐτό
μὰς λέει ὅτι ἔχιντ τὸ γόμαρι μας, ἐνῶ
ἄρα ἐχάρι γὰρ τὸ γόμαρι μας
κατὰ τὸν ἔχιντ.

Συνήθως δὲ γίνονται ὅλα μαζί τὰ βάρια
γιατὶ δὲν τὰ ἐπέρνουσι ὅλοι αὐτὸ ἴδια μέρι.
Τὸ γόμασι αὐτό γιατὶ δέχουσι νὰ λουδαί
ὁ ἵνας τὸν ὅλλον, καὶ γιὰ δεύτερο λόγον δὲ
ἔχουσι καὶ πολλὰ αἰώνια. Ἄρα δοῦν
ὅτι ἔχιναν τὰ βάρια ἀρχινάν τὸ δ-
ριόρα. Κάνουσι παραπολιὰ δηλαδὴ ζη-
τῶντ νὰ καὶ λουδαίουν οἱ συγγενεῖς μας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

οἱ φίλοι μας, διότι κι εἰμεῖς θαί τοὺς λουθεύ-
 ωμε ἀρχότεροι ὅταν θάβουν ζεῖν.
 Ἐξοὶ κύνομε μιά μεγάλη παρέα αὐτό ἄνδρ
 καὶ γυναῖκας, καὶ μετὰ ὁρεπνῶνιοι αὐτοὶ χε-
 ρια καὶ μετὰ διόφορα τραχύνδια θερῖομε
 αὐτὰ αὐτοῖα μας. Θερῖομε καὶ εἰς χερσὶ
 εἰς εἰς αὐτοῖα καὶ μιά εἰποῖνω αὐτὴν ἄλλη
 ὅπου νὰ φκιάζωμε ἕνα χερόβολο (δράμα)
 ἀνὸ ὅπου ἢ τρεῖς ἀπὸ τὴν παρταμα ἀνα-
 λαμβάνουν νὰ δέουν τὸ δράμα μετὰ δι-
 ρι (λαύρη) ἀπὸ ἡτὰ αὐτὰ παλὰ χρόνια, ἐκτὸς
 δὲ μετὰ ὅπου. Ὅταν τρεῖς αὐτὸ δράμα
 καὶ τὸ δέουρο παίρνουμε ὅλοι μαζί αὐ-
 χερόβολα καὶ αὐτὰ φκιάζωμε θυμωνὰ αὐτὴν
 ἀπὸ τὸ χωράφι, αὐτὴν θυμωνὰ δὲ
 τὴν ἐκπαύομε μετὰ πλατάνια ἢ ροῦχα
 γιὰ νὰ μὴν πᾶθωμε καμιά θυμω-
 ῖα καμιά βροχὴ ἀπὸ εἰς θυμωνὰ δὲ
 μὴν ζεῖν μιά ὁδομάδα, καὶ ἐπὶ αὐ-
 τὰ ἀλνῶδωμε. καθόραμετ γιὰ ὁδομάδα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νά εξαποστάσῃ, καί γιά νά φτιάξῃ
 τὰ αἰώνια. Τά αἰώνια καί φῆμι πέτρινα,
 καί ἔτσι δὲν χρειάζονται πολὺ δουλειά, βγαίνουν
 μόνον τὶ ἄγρια χόρτα καί περᾶν εἰς τὸ
 αἰωνόζυλο (βύτλος) ἐκεῖ γιόρδ, καί κατόπιν
 τὰ βουπίζοι. Ὅταν κύνωι αὐτοῖς φέρνοι
 τὰ βόρει ἢ εἰς τὴν πλάτη (ζαλίμιοι) ἢ καὶ τὰ
 ἴσθια εἰς τὸ αἰώνι. Μετὰ λύνοι τὰ δερμάτια
 καί τὰ βάζοι καὶ τὰ βάζα πρὸς τὸν βύτλο
 καί προχωροῦν ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ἔξω.
 Κατόπιν φέρνοι τὰ κλάρια, τὰ διυρίαν,
 τὰ ζύλινα φενάρι, τὴν βελόνη, τὰ τριαντά-
 λια καί βουπίζοι, καί κατόπιν ἀρχίζῃ
 τὰ αἰώνια ἀπὸ τῆς τοῦ ἔξω τὸ πρῶν
 ὡς εἰς τὸ ἀπόκρυφα ὅπου τὰ αἰώνια
 εἰς αἰώνι, ἐπὶ αὐτὸν εἰς ἄρα
 γιά λίχνια. Ὅταν καταλάβῃ ὅτι αἰωνιά
 καὶ τὰ βόρει τὰ χωρίζοι ἀπὸ τὰ πολλὰ
 αἰώνια ὁποῦ καὶ τῆς τὰ ἁλᾶμοι.
 Τώρα εἶναι ἕτοιμο γιά λίχνια καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μαζεύουμε δωρό με τὸ φκυάρι, καὶ ἐπὶ τῆς
 κηρύχου τοῦ φκυάρι ἐστὶν μαρυγὴ τοῦ
 δωροῦ, ζαποσταίνουσι λίθοι καὶ ματόπιν ἀρχι-
 νάη τοῦ λίχνιου, ἐνὶ μίᾳ δὲ δύο γυναικες
 μετ' αὐτῆς θυοῦσιν μαζεύουσιν τὰ χονδρίδια.
 Ἄρα τὸ γυάρι μαδαριβδὴ τὸ κτεράρι, παλαιο-
 ταρα τὸ μετρούσαρι μετ' ἐκδοῦρι, (κουβέλια)
 πού χωροῦνται 10 δυνάμεις, ἐκτερεῖ τὸ βάθος
 ἐπὶ τρουβάλια καὶ τὸ γυμνίζουσι. κατόπιν
 τὸ φέρουσι ἐπὶ τῇ ἐπίτῃ καὶ τὸ βάθουσι μετὰ
 ἐπὶ ἀρπάρ. Τὸ ἄχυρο δ' ἄλλα χρό-
 νια τὸ βάθουσι μετὰ τρουβάλια
 καὶ τὸ φέρουσι ἐπὶ τῇ ἄχυρῳ
 ἐκτερεῖ πάλι τὸ φέρουσι ἐπὶ τῇ ἄχυρῳ,
 ἀλλὰ τὸ φκιάχουσι μετὰ τῇ μετ' αὐτῇ
 βοήθεια ὅχι μετὰ τῇ, ἀλλὰ μετ'
 ἑνα καὶ ἐπὶ τῇ καὶ μετὰ τῇ.

Τὸ ποῦ συλλογῆς.

Καὶ ἄλλα - κατὰ συλλογῆς
 καρδίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Π Λ Υ Ρ Ο Φ Ο Ρ Η Τ Α Ϊ

- 1) Κω/νος Νάνος τοῦ Ἀποστόλου ἔτιω 69 ἐν Κελλερίω Καταφυλλίον, Στ. Δημοτύου.
- 2) Ἰουλία Κ. Τριατάλον τοῦ γένου Γεωργίου Νεζήρια ἔτιω 58 ἐν Κελλερίω Καταφυλλίον (ὁ γράμματος).

Συλλογὴς

[Γεωργίου Σ. Χαντζῆ Διδ/κος]

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ 16-23 Δεκεμβρίου 1969.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἔξιμον πύρος
δὲν ἐγίσταται

